

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 231/05-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. augusta 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť A. P., V., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 39/91 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 39/91 porušil základné právo A. P., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. A. P. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 150 000 Sk (slovom stopäťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. A. P. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 196 Sk (slovom osemtisícstodevät'desiatšesť slovenských korún), ktorú je Okresný súd Trnava p o v i n n ý

vyplatiť na účet jeho advokáta JUDr. J. B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 26. októbra 2005 č. k. I. ÚS 231/05-9 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. P., V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 39/91 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Zo sťažnosti vyplynulo, že 19. júla 1988 podala Mgr. I. K. proti sťažovateľovi návrh na vypratanie nehnuteľnosti presne identifikovanej v ústavnej sťažnosti. Vec bola pôvodne vedená pod sp. zn. 17 C 222/88, neskôr bola vec uznesením č. k. 17 C 222/88-183 vylúčená na samostatné konanie a ďalej vedená pod sp. zn. 17 C 39/91.

Dňa 24. januára 2005 sťažovateľ podal predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Predsedníčka okresného súdu vyhodnotila túto sťažnosť ako nedôvodnú. Ako uvádza sťažovateľ, konanie v tejto veci sa vedie viac ako 17 rokov. Vo veci už bolo rozhodnuté rozsudkom č. k. 17 C 222/88-45 z 23. mája 1989. Tento rozsudok bol neskôr uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 10 Co 304/89-73 z 10. októbra 1989 zrušený. Uznesením okresného súdu č. k. 17 C 39/91-12 zo 17. októbra 1991 bolo toto konanie prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 17 C 222/88. Sťažovateľ uviedol, že konanie vedené pod sp. zn. 17 C 222/88 bolo už právoplatne skončené 18. mája 2000 a odvtedy súd koná neefektívne, čo už ústavný súd potvrdil nálezom č. k. IV. ÚS 177/03-29 v konaní o sťažnosti sťažovateľky Mgr. I. K.

Sťažovateľ ďalej vyslovil názor, že predmetná vec nie je zložitá, sám sťažovateľ svojím správaním nespôsobil prierahy v konaní, pričom súd nekoná plynulo, resp. úkony súdu sú neefektívne a konanie ako celok nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty. Ďalej sa sťažovateľ domnieva, že len samotné deklarovanie porušenia jeho práva a prikázanie okresnému súdu konať bez zbytočných prierahov je nedostatočné, a preto sa domáha aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré odôvodňuje pocitom neistoty, krivdy a úzkosti prameniacej zo situácie, keď okresný súd počas takej dlhej doby vo veci nerozhodol.

1.2 Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo A. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava, v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 39/91 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Trnava sa prikazuje vo veci 17 C 39/91 konať bez zbytočných prierahov.

3. A. P. sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 150 000,- Sk (...), za porušenie základného práva prerokovať vec bez zbytočných prierahov ktoré je Okresný súd Trnava povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Okresnému súdu Trnava sa ukladá, aby uhradil trovy právneho zastúpenia A. P., právnenému zástupcovi, JUDr. J. B.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou JUDr. H. G., listom z 20. júna 2006 sp. zn. Spr 1928/05, a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu zo 6. júla 2006.

2.1 Predsedníčka okresného súdu okrem prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní uviedla, že:

„V nadväznosti na Váš list zo dňa 23. 11. 2005, ktorým ste nám oznamovali doručenie sťažnosti A. P., V., ktorý túto sťažnosť podal vo veci tunajšieho súdu sp. zn.

17 C 39/91, potom čo sme Vám oznámili listom dňa 7. 12. 2005, že predmetný spisový materiál sa nachádza od 11. 7. 2005 na Krajskom súde v Trnave v odvolacom konaní, potom čo sa predmetný spisový materiál vrátil z odvolacieho súdu dňa 12. 5. 2006 a bol pripojený k Spr 2567/05, z ktorého spisu bol vylúčený dňa 2. 6. 2006, Vám toho času podávame nasledovné vyjadrenie k sťažnosti A. P:

(...) Z (...) chronológie úkonov vo veci je zrejmé, že konanie sa predlžovalo v dôsledku opakovaného prerušenia konania vo veci, ktorá vec je aj v súčasnosti prerušená.

Zároveň Vám týmto oznamujeme, že netrváme na tom, aby sa o prijatej sťažnosti konalo ústne pojednávanie (...).“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu okresného súdu uviedol, že:

„(...) oznamujem:

- súhlasím s prejednaním veci bez nariadenia ústneho pojednávania,
- uplatňujem si trovy právneho zastúpenia, tieto žiadam poukázať na účet právneho zástupcu.

Trovy právneho zastúpenia vyčísl'ujem spolu v sume 8.196,- Sk

Na podanej sťažnosti zo dňa 10. 10. 2005 trvám.

Prvostupňový súd nenamieta, že ide o neobvykle skutkovo a právne komplikovanú alebo problematickú právnu vec.

Prvostupňový súd namieta, že v konaní došlo opakovane k prerušeniu konania.

Od začatia konania o vypratanie nehnuteľnosti, ktorú užívam s mojou rodinou, uplynulo skoro 18 rokov. (...)

Spor bol pôvodne vedený pod spis. zn. 17 C 222/88, neskôr bolo konanie uznesením č. l. 183 Okresného súdu v Trnave zo dňa 14. 03. 1991 vylúčené na samostatné konanie a je vedené pod spis. zn. 17 C 39/91.

Súd o návrhu síce už raz rozhodol, a to rozsudkom spis. zn. 17 C 222/88 č. l. 45, dňa 23. 05. 1989. Tento rozsudok bol neskôr uznesením Krajského súdu v Bratislave spis. zn. 10 Co 304/89-73 zo dňa 10. 10. 1989 zrušený.

Uznesením Okresného súdu v Trnave spis. zn. 17 C 39/91-12 zo dňa 17. 10. 1991 bolo konanie prerušené do právoplatnosti skončenia sporu Okresného súdu Trnava, vedeného pod spis. zn. 17 C 222/88.

Po právoplatnosti sporu 17 C 222/88 dňa 18. 05. 2000 až doposiaľ súd konal neefektívne.

Takto to už skonštatoval Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č. k. IV. ÚS 177/03-29 dňa 25. 02. 2004 v konaní o sťažnosti navrhovateľky Mgr. I. K.

Po právoplatnosti veci 17 C 222/88 (18. mája 2000) súd viac ako 3 roky a 6 mesiacov nenariadil pojednávanie.

Uznesením Krajského súdu v Trnave spis. zn. 10 Co 192/2005-158 zo dňa 31. 03. 2006 bolo konanie prerušené do právoplatnosti skončenia sporu Okresného súdu Trnava, vedeného pod spis. zn. PN-5 C 10/00.

Čo sa týka prerušenia konania, ústavná prax je taká, že ide o procesný postup, ktorý je zákonom dovolený.

Ustanovenie § 109 O. s. p. (prerušenie konania) sa ako každé iné ustanovenie musí vykladať a uplatňovať v súlade s ústavou.

Zo žiadneho ustanovenia ústavy nemožno vyvodiť, že prerušením konania jeho účastník stráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

Vzhľadom aj k vyššie uvedeným okolnostiam žiadam priznať uplatnené primerané finančné zadosťučinenie nakoľko zohľadňuje dĺžku zbytočných prietahov v konaní (osemnásť rokov) a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu, ktorá mi vznikla v dôsledku stavu vzniknutej právnej neistoty.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 39/91 najmä po 15. februári 1993, pretože ústavný súd chráni ústavnosť spôsobom, ktorý upravuje ústava a zákon o ústavnom súde, pričom zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a neobsahuje ustanovenie o spätnej účinnosti, preto ústavný súd nemá oprávnenie konať a rozhodovať o porušení práv fyzickej alebo právnickej osoby, ku ktorému došlo pred 15. februárom 1993 (napr. I. ÚS 81/03).

A. Dňa 19. júla 1988 podala I. K. (ďalej len „navrhovateľka“) okresnému súdu proti sťažovateľovi žalobný návrh o vypratanie nehnuteľností ležiacich v kat. úz. Ť., vedených na LV č. 170 ako parc. č. 191/1 a parc. č. 191/2 záhrada o výmere 605 m² a dom č. 167 s dvorom o výmere 567 m². Vec bola pôvodne vedená pod sp. zn. 17C 222/88.

(...)

Dňa 14. februára 1991 okresný súd vydal uznesenie č. k. 17 C 39/91-1, ktorým vylúčil vec navrhovateľky proti sťažovateľovi o vypratanie nehnuteľností na samostatné konanie, pretože medzičasom boli uplatnené zo strany účastníkov vo veci aj iné právne nároky. Po vylúčení veci na samostatné konanie bolo konanie vedené pod sp. zn. 17 C 39/91.

Dňa 9. septembra 1991 sudkyňa nariadila vo veci pojednávanie na 3. október 1991.

Dňa 3. októbra 1991 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že navrhovateľka, ktorá sa na pojednávaní nezúčastnila bude vyzvaná, aby obratom oznámila súdu, či súhlasí s prerušením konania do právoplatného rozhodnutia v konaní sp. zn. 17 C 222/88 a či trvá na návrhu.

Dňa 8. októbra 1991 sudkyňa nariadila vo veci pojednávanie na 17. október 1991.

Dňa 17. októbra 1991 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sudkyňa vydala uznesenie č. k. 17 C 39/91-12, ktorým konanie prerušila až do právoplatného rozhodnutia vo veci sp. zn. 17 C 222/88.

Dňa 21. februára 1992 navrhovateľka doručila súdu podanie, ktorým sa domáhala toho, aby boli zrušené „všetky doterajšie nezákonné uznesenia vo veci 17 C 39/91

a 17 C 222/88“ a trvala na tom, „aby sa pod sp. zn. 17 C 222/88 ďalej viedol môj pôvodný návrh na vypratanie nehnuteľnosti“.

Od 11. júna 1992 do 27. apríla 2000 zákonná sudkyňa postupne tridsaťkrát uložila spis „na lehotu“, a päťkrát dala úpravou kancelárii súdu pokyn, aby jej predložila predmetný spis sp. zn. 17 C 222/88, ak sa vráti okresnému súdu.

Dňa 27. apríla 2000 bol okresnému súdu doručený rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 Co 239/99-652 z 20. januára 2000, ktorým bol potvrdený (okrem časti týkajúcej sa náhrady trov konania) rozsudok okresného súdu z 25. septembra 1996 č. k. 17 C 222/88-560. V dôsledku nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku vo veci samej od 18. mája 2000 pominul dôvod, kvôli ktorému bolo prerušené napadnuté konanie.

Dňa 10. novembra 2000 bol vyhotovený úradný záznam o tom, že spis sp. zn. 17 C 222/88 nie je možné predložiť, pretože vo veci bolo 8. novembra 2000 podané dovolanie.

Dňa 15. januára 2001 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby jej po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložila spis.

Dňa 30. júla 2001 navrhovateľka podala návrh o zmenu žalobného petitu s tým, že sa domáhala vypratania predmetných nehnuteľností a úhrady sumy 92 100 Sk z dôvodu bezdôvodného obohatenia za užívanie sporných nehnuteľností.

Dňa 24. augusta 2001 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby podanie navrhovateľky týkajúce sa úpravy petitu doručila sťažovateľovi a vedľajšiemu účastníkovi na vyjadrenie v lehote do jedného mesiaca.

Dňa 1. októbra 2001 vedľajší účastník doručil súdu svoje vyjadrenie.

Dňa 4. októbra 2001 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby pripojila spis sp. zn. 17 C 222/88.

Dňa 15. októbra 2001 bol vyhotovený úradný záznam o tom, že spis sp. zn. 17 C 222/88 sa nachádza na Krajskom súde v Trnave (ďalej len „krajský súd“).

Dňa 17. októbra 2001 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa k návrhu na zmenu žalobného petitu.

Dňa 31. januára 2002 sťažovateľ doručil súdu podanie, v ktorom uviedol, že na Okresnom súde Piešťany prebiehajú medzi navrhovateľkou a ním dve konania sp. zn.

11 C 1/01 a sp. zn. 5 C 70/00, v ktorých uplatňované nároky súvisia, resp. sa prekrývajú s nárokmi uplatňovanými v napadnutom konaní.

Od 26. februára 2002 do 4. decembra 2002 sú v spise záznamy, z ktorých vyplýva, že spis sp. zn. 17 C 222/88 sa nachádza na krajskom súde alebo najvyššom súde z dôvodu podaného dovolania, preto sa spis opakovane ukladal „na lehotu“.

Dňa 4. decembra 2002 bol vyhotovený úradný záznam o tom, že spis sp. zn. 17 C 222/88 sa nachádza na okresnom súde u JUDr. H.

Dňa 5. februára 2003 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby pripojila spis sp. zn. 17 C 222/88.

Dňa 16. apríla 2003 bol spis sp. zn. 17 C 222/88 pripojený.

Dňa 22. apríla 2003 okresný súd vyzval navrhovateľku na zaplatenie súdneho poplatku v sume 4 605 Sk „za rozšírený návrh“. Uvedená výzva však bola okresnému súdu vrátená ako nedoručená.

Dňa 16. júna 2003 právna zástupkyňa navrhovateľky doručila súdu žiadosť o doručovanie písomností do jej rúk.

Dňa 8. júla 2003 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby doručila výzvu na zaplatenie uvedeného súdneho poplatku právnej zástupkyňi navrhovateľky.

Dňa 11. augusta 2003 bolo súdu doručené podanie právnej zástupkyne navrhovateľky označené ako „*Žiadosť o odstránenie procesných pochybení súdu*“, v ktorom poukázala na to, že jej dosiaľ nebolo doručené uznesenie o pripustení zmeny žalobného petitu, ako aj na to, že navrhovateľka bola uznesením z roku 1988 oslobodená od súdnych poplatkov.

Dňa 2. októbra 2003 sudkyňa nariadila vo veci pojednávanie na 15. december 2003.

Dňa 9. októbra 2003 bol vyhotovený úradný záznam o tom, že v tento deň bol z predmetného spisu odpojený spis sp. zn. 17 C 222/88, pretože bola doručená žiadosť o vydanie opravného uznesenia v uvedenej veci.

Dňa 28. novembra 2003 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie neúčasti sťažovateľa na pojednávaní nariadenom na 15. december 2003, ktorý súčasne navrhol, aby konanie bolo prerušené „do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 5 C 10/00“.

Dňa 28. októbra 2003 navrhovateľka doručila súdu podanie, v ktorom okrem iného žiadala pripojenie spisov sp. zn. 17 C 222/88 a spis Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 10 C 107/89.

Dňa 30. októbra 2003 navrhovateľka doručila súdu podanie označené ako „úhrada súdneho poplatku“ s nalepenými kolkovými známkami.

Dňa 15. decembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu zistenia predmetu konania pod sp. zn. 5 C 10/00 na Okresnom súde Piešťany.

Dňa 9. januára 2004 Okresný súd Piešťany doručil súdu oznámenie, že konanie vedené pod sp. zn. 5 C 10/00 nie je skončené.

Dňa 16. apríla 2004 Okresný súd Piešťany doručil súdu žiadosť o vrátenie ich spisov.

Dňa 10. mája 2004 bolo Okresnému súdu Piešťany oznámené, že žiadny spis im nemôže byť vrátený, pretože vo veci ešte nie je rozhodnuté.

Dňa 18. mája 2004 navrhovateľka doručila súdu späťvzatie časti návrhu.

Dňa 25. mája 2004 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 12. júl 2004.

Dňa 1. júna 2004 súd vyzval Okresný súd Piešťany o zapožičanie spisov sp. zn. 11 C 1/01 a sp. zn. 5 C 10/00.

Dňa 1. júla 2004 právna zástupkyňa navrhovateľky doručila súdu podanie, ktorým ospravedlnila svoju neprítomnosť a neprítomnosť navrhovateľky a vedľajšej účastníčky na pojednávaní nariadenom na 12. júl 2004.

Dňa 12. júla 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 18. október 2004 s tým, že sťažovateľovi bude doručené späťvzatie časti návrhu za účelom, aby sa k nemu vyjadril.

Dňa 14. júla 2004 sťažovateľ doručil súdu podanie označené ako „odvolanie“.

Dňa 27. septembra 2004 sťažovateľ doručil súdu svoje vyjadrenie.

Dňa 30. septembra 2004 právny zástupca sťažovateľa doručil súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní nariadenom na 18. október 2004 a zároveň oznámil, že súhlasí so späťvzatím časti návrhu.

Dňa 18. októbra 2004 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 6. december 2004.

Dňa 30. novembra 2004 navrhovateľka doručila súdu svoj návrh označený ako „výsluch dožiadaným súdom“.

Dňa 6. decembra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom vykonania výsluchu navrhovateľky a vedľajšej účastníčky dožiadaným súdom.

Dňa 10. decembra 2004 súd doručil Okresnému súdu Bratislava II spis za účelom vykonania výsluchu.

Dňa 14. decembra 2004 Okresný súd Bratislava II postúpil dožiadanie na vybavenie Okresnému súdu Bratislava III, na ktorom bolo dožiadanie ďalej vedené pod sp. zn. 21 Cd 6/04.

Dňa 18. februára 2005 Okresný súd Bratislava III doručil súdu spis so žiadosťou o upresnenie dožiadania.

Dňa 1. marca 2005 sudkyňa nariadila pojednávanie na 18. apríl 2005.

Dňa 2. marca 2005 sudkyňa oznámila navrhovateľke a vedľajšej účastníčke, že ich účasť na pojednávaní je nevyhnutná.

Dňa 9. marca 2005 právny zástupca sťažovateľa doručil súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní nariadenom na 18. apríl 2005.

Dňa 13. apríla 2005 bol vyhotovený úradný záznam o pripojení spisu sp. zn. PN-5 C 10/00 na nahliadnutie.

Dňa 12. apríla 2005 navrhovateľka doručila súdu podanie označené ako „vydanie uznesenia o zast. časti konania- prerušenie konania“.

Dňa 18. apríla 2005 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom súd vydal uznesenie č. k. 17 C 39/91-144, ktorým konanie v časti o zaplatenie 92 100 Sk zastavil; uznesenie č. k. 17 C 39/91-142, ktorým návrh na prerušenie konania zamietol a uznesenie, ktorým pojednávanie odročil na neurčito s tým, že navrhovateľka bude vyzvaná na úpravu petitu a predloženie dokladov o hodnote vypratávanej nehnuteľnosti za účelom dorúbenia súdneho poplatku.

Dňa 28. apríla 2005 sťažovateľ doručil súdu odvolanie proti uzneseniu č. k. 17 C 39/91-142.

Dňa 10. mája 2005 navrhovateľka doručila súdu odvolanie proti uzneseniu č. k. 17 C 39/91-142 a podanie, ktorým odpovedá súdu na výzvu súdu z 18. apríla 2005.

Dňa 11. mája 2005 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby podané odvolania doručila účastníkom na vyjadrenie v lehote 15 dní.

Dňa 12. júla 2005 okresný súd doručil spis krajskému súdu a vec bola ďalej vedená pod sp. zn. 10 Co 192/05.

Dňa 3. januára 2006 krajský súd doručil okresnému súdu žiadosť o zapožičanie spisu sp. zn. PN-5 C 10/00.

Dňa 26. januára 2006 okresný súd doručil krajskému súdu odpoveď na jeho žiadosť o zapožičanie spisu sp. zn. PN-5 C 10/00.

Dňa 12. mája 2006 krajský súd doručil okresnému súdu uznesenie krajského súdu z 31. marca 2006 č. k. 10 Co 192/05-158, ktorým odvolací súd napadnuté uznesenie prvého stupňa č. k. 17 C 39/91-142 zmenil tak, že napadnuté konanie okresného súdu sp. zn. 17 C 39/91 sa prerušuje až do právoplatného skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. PN-5 C 10/00.

Dňa 16. mája 2006 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby uznesenie krajského súdu č. k. 10 Co 192/05-158 doručila účastníkom konania.

B. Ústavný súd už nálezom sp. zn. IV. ÚS 177/03 z 25. februára 2004 v konaní o sťažnosti Mgr. I. K., B., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 39/91 takto rozhodol:

„1. Základné právo Mgr. I. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 39/91 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 39/91 konal bez zbytočných prietahov.

3. Mgr. I. K. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 150 000 Sk (slovom jednostopäťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť Mgr. I. K. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu trovy konania vo výške 8 796 Sk (slovom osemtisíc sedemstodeväťdesiat šesť slovenských korún) na účet advokátky JUDr. V. D.“

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov, pričom tento účel možno dosiahnuť spravidla až právoplatným rozhodnutím (napr. I. ÚS 41/02).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 39/91 dochádza k porušovaniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o žalobnom návrhu na vypratanie nehnuteľností môže v danej veci predstavovať určitý stupeň zložitosti vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutie súdu o tejto veci je do značnej miery závislé od výsledku súvisiacich konaní (najmä konania, z ktorého bolo vylúčené na samostatné konanie). Doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný nemôže pripísať iba na vrub právnej alebo faktickej náročnosti, teda zložitosti prerokovávanej veci.

Treba ďalej konštatovať, že konanie vo veci trvá od podania žalobného návrhu 19. júla 1988 až dosiaľ. Táto dĺžka napadnutého konania je *prima facie* celkom zjavne neprimeraná.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietáhom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že napadnuté konanie sa začalo 19. júla 1988 a bez právoplatného rozhodnutia trvá už viac ako osemnásť rokov. Na túto skutočnosť nebolo možné neprihliadnuť, hoci v zmysle svojej ustálenej judikatúry relevantné skutočnosti preskúmal od 15. februára 1993 a prihliadol aj na prerušenie konania, pretože ústavný súd zastáva názor, že ide o procesný postup, ktorý je zákonom dovolený [§ 109 ods. 2 písm. c) Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“)], a je potrebné ho posudzovať podľa situácie, ktorá existovala v čase, keď sa realizovalo, a k posúdeniu ktorej majú zásadne lepšie predpoklady než ústavný súd všeobecné súdy, odhliadnuc od princípu subsidiarity, ktorým sa riadi jeho vzťah k všeobecným súdom a ktorému viac zodpovedá, aby ústavný súd, pokiaľ je to nevyhnutné, sám neposudzoval vhodnosť a účelnosť zvoleného procesného postupu. To však ešte neznamená, že táto voľnosť je bez obmedzenia a ústavným súdom nekontrolovateľná. Aj ustanovenie § 109 ods. 1 písm. c) OSP, tak ako napokon každé zákonné ustanovenie, sa totiž musí vykladať a uplatňovať v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Keďže zo žiadneho ustanovenia ústavy nemožno vyvodiť, že prerušením konania jeho účastník stráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, všeobecný súd preto musí pri uplatňovaní procesného postupu podľa ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c) OSP spravovať aj požiadavkou, ktorá je obsiahnutá v tomto článku ústavy a ktorá, tak ako to už bolo vyššie uvedené, ukladá povinnosť prijať príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutých vecí bez zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote, aj keď prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, ešte nepominula (I. ÚS 21/00).

Ústavný súd ďalej konštatuje, že napriek osemapolročnému prvému prerušeniu napadnutého konania, počas ktorého okresný súd sa ani nepokúsil prijať opatrenia na naplnenie účelu tohto konania a napriek tomu, že - ako to konštatoval ústavný súd už vo svojom náleze č. k. IV. ÚS 177/03-29 - okresný súd „mal od 27. apríla 2000 vedomosť o tom, že rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14 Co 239/99 bol potvrdený jeho rozsudok z 25. septembra 1996 sp. zn. 17 C 222/88, kvôli ktorému bolo skúmané konanie prerušené, vo veci naďalej nekonal a jeho postup nesmeroval k meritórnemu rozhodnutiu. Nečinnosť okresného súdu nemožno ospravedlniť tým, že vo veci sp. zn. 17 C 222/88 bolo

podané dovolanie, pretože táto okolnosť nijakým spôsobom nespochybňuje právoplatnosť napadnutého rozhodnutia. (...) Ako zbytočný priet'ah v konaní ústavný súd vyhodnotil tú skutočnosť, že po právoplatnosti rozsudku okresného súdu sp. zn. 17 C 222/88 z 25. septembra 1996, ktorú nadobudol 18. mája 2000, okresný súd nariadil pojednávanie až na 15. december 2003, teda po viac ako 3 rokoch a 6 mesiacoch“. Okrem uvedeného okresný súd bol v napadnutom konaní aj krátkodobo opakovane bez akýchkoľvek dôvodov nečinný, resp. neefektívne činný a to konkrétne od 9. januára 2004 do 25. mája 2004 (viac ako štyri mesiace) a od 6. decembra 2004 do 1. marca 2005 (takmer tri mesiace). Ústavný súd poznamenáva, že uvedené krátkodobé nečinnosti by neznamenal aj porušenie označených základných práv s'ťažovateľa, avšak nečinnosť okresného súdu nadobudla charakter zbytočných priet'ahov najmä podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v kontexte neprimerane dlhého, osemnásťročného konania okresného súdu v danej veci. Obdobia najmenej štyroch rokov nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné priet'ahy v konaní, ktoré sú aj v kontexte osemnásť rokov dlho trvajúceho napadnutého konania z ústavnoprávneho aspektu neospravedlňiteľné a netolerovateľné, keďže svojimi dôsledkami môžu nadobudnúť charakter odopretia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). K týmto zbytočným priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Pretože krajský súd uznesením z 31. marca 2006 č. k. 10 Co 192/05-158 napadnuté konanie prerušil „až do právoplatného skončenia konania vedeného Okresným súdom Trnava pod sp. zn. PN-5 C 10/00“, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 150 000 Sk, ktoré odôvodnil aj „*pocitom neistoty, krivdy a úzkosti prameniacej zo situácie, keď okresný súd počas takej dlhej doby vo veci nerozhodol*“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané v požadovanej výške 150 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia 30. septembra 2005 a podanie sťažnosti 12. októbra 2005 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu zo 6. júla 2006). Za dva úkony vykonané v roku 2005 patrí odmena v sume dvakrát po 2 501 Sk a tomu dvakrát náhrada režijného paušálu po 150 Sk a jeden úkon vykonaný v roku 2006 patrí odmena jedenkrát 2 730 Sk a režijný paušál po 164 Sk, preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 8 196 Sk v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti

Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Ústavný súd preto o uplatnených trovách konania sťažovateľom rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2006